

Zwartboek deel II

Hierbij treft u aan het Zwartboek deel II. Dit is een aanvulling op het Zwartboek dat LANZS eind 2011 heeft samengesteld in het kader van het overleg met onder andere het Ministerie van Justitie. Aan de totstandkoming van het zwartboek deel I hebben meerdere partijen deelgenomen, maar het waren voornamelijk de advocaten die in hun dagelijkse praktijk slachtoffers van gewelds- en zedenmisdriven rechtsbijstand verlenen die concrete voorbeelden hebben aangedragen.

In reactie op het Zwartboek deel I zijn er een aantal veranderingen doorgevoerd. Duidelijk merkbaar is de inzet van zaaks coördinatoren die bij de diverse arrondissements- en ressortsparketten zijn aangewezen als contactpersoon. Voor zowel de rechtshulpverleners als de cliënten (de slachtoffers) geldt dat er daarmee een duidelijk aanspreekpunt is gekomen, hetgeen als positief wordt ervaren. De advocatuur benadrukt echter dat rechtstreeks contact met een Officier van Justitie mogelijk dient te blijven. Dit wordt nog wel eens tegen gewerkt.

Helaas zijn er nog steeds zaken die niet eenduidig geregeld zijn. Zo is het nog steeds mogelijk dat de advocaat in het ene arrondissement wel een afschrift, dan wel inzage krijgt in het volledige strafdossier, terwijl men in het andere arrondissement blij mag zijn met een afschrift van de aangifte. Ook de vaste plaats in de rechtszaal is nog steeds niet geregeld en de advocaat lijkt daarvoor afhankelijk te zijn van de opstelling van de bode of Voorzitter. Zowel de advocaten die slachtoffers bijstand verlenen, als de slachtoffers zelf vinden het uitermate storend dat de advocaat tussen het publiek moet zitten of bij de pers.

Om het overleg met alle betrokkenen een impuls te geven, maar ook om duidelijk te maken dat, hoewel er positieve veranderingen zijn, er nog veel te verbeteren valt is besloten tot een Zwartboek deel II. Hieronder treft u aan een lijst met algemene knelpunten waar advocaten tegen aan lopen in de verlening van rechtsbijstand aan slachtoffers. Deze lijst wordt vervolgens aangevuld met concrete voorbeelden op bepaalde onderdelen, met parketnummer en naam van de betreffende officier van justitie. Stichting LANZS gaat ervan uit dat zorgvuldig met deze informatie zal worden omgegaan en dat de gegevens in het Zwartboek deel II, met betrekking tot parketnummers en namen, enkel gebruikt zullen worden in het kader van het overleg.

September 2012

Stichting LANZS

Nadere informatie voor de pers of een reactie is te bevragen bij de Voorzitter van LANZS, mr. Richard Korver, 020- 5357565.

Samenvatting lijst van knelpunten vanuit de advocatuur

1) Informatieverschaffing aan de advocaat van het slachtoffer

- Complete dossier verschaffen
- Correcte adressering brieven/ bij betrokkenheid advocaat correspondentie aan adres advocaat
- Oproepen zitting tijdig ook naar advocaat

2) Openbaar Ministerie

- Correcte en eenduidige bejegening door OM
- Bejegening minderjarige slachtoffers en hun ouders
- Advocaat en slachtoffer direct en dus vooraf informeren bij vrijlating uit (voorlopige) hechtenis, dan wel in detentie gaan

3) De zitting

- Vaste plek met correcte faciliteiten, niet weggestopt op publieke tribune of bij pers
- Lange tijdsperiode tussen aangifte en zitting
- Advocaat slachtoffer vragen om verhinderdata
- Bejegening

4) De uitspraak

- Vordering benadeelde partij niet meegenomen
- Vonnis uit eigen beweging en direct verstrekken aan advocaat slachtoffer
- Aanpassen immateriële schade zonder motivering
- Straf vergeten door te geven
- Horen tijdens de zitting

5) Slachtofferhulp Nederland

- Tegenwerking bij overname zaak
- Geen verwijs beleid
- Niet gekomen tot werkbare afspraken

6) Raad voor Rechtsbijstand

- Onjuiste afwijzingen
- Niet leren van fouten uit het verleden

1) Informatieverschaffing aan de advocaat van het slachtoffer

Dossier verschaffen & gang van zaken ter zitting

- *Voorbeeld: Zaak, parketnummer 13.676235-11*
  - Cliënten zijn nabestaanden van een moord. In een laat stadium wordt duidelijk dat de voorgenomen inhoudelijke behandeling, pro forma wordt. De Rechtbank heeft geen vaste plaats aangegeven voor de nabestaanden en hun advocaat in de rechtszaal. De advocaat en nabestaanden gaan daarom zitten aan de perstafel, dit in de verwachting dat de beide tafels in de zaal in beslag zullen worden genomen door advocaten en verdachten.
  - In een schorsing wordt de raadsman van de nabestaanden verzocht plaats te nemen in het deel dat bestemd is voor het publiek. De raadsman weigert dat en verzoekt de bode de Voorzitter te vragen plaats te mogen nemen aan de eerste tafel die toch leeg is gebleven. Na veel heen en weer gepraat wordt dat bereikt.
  - Voor de zitting wordt aan de raadsman van de nabestaanden gevraagd of hij ervoor wil zorgen dat zijn cliënten de zitting niet opnemen. Dit omdat dit op een vorige zitting wel zou zijn gebeurd. In de zittingszaal staat een cameraploeg van een lokale televisiezender. Deze filmen de opening van de Rechtbank waarbij alle namen van de nabestaanden en het slachtoffer worden genoemd. Als de advocaat van de nabestaanden de Voorzitter vraagt om opheldering, omdat zijn cliënten anoniem willen blijven, wordt er geantwoord dat er vaste afspraken zijn met de regionale omroep dat namen niet zullen worden vermeld of verspreid. Dit is niet van te voren aan de raadsman door gegeven noch aan zijn cliënten die daardoor in de zenuwen zaten.
  - De Officieren van Justitie in deze zaak, waarover in een vorig Zwartboek al eerder klachten werden geuit in dezelfde zaak, hebben de nabestaanden geen blik waardig gegund en spraken in de zaal wel gemoedelijk met de advocaten van verdachten. Ondanks het daartoe strekkende bevel van de Rechtbank dat aan de raadsman van de nabestaanden afschrift van alle processtukken moet worden verstrekt, doet geen van de betrokken partijen dat. De Rechtbank zond geen afschrift van processen-verbaal die zij zelf heeft opgesteld, het Openbaar Ministerie verstrekte geen afschrift van de wijziging tenlastelegging terwijl zij die wel van te voren aan alle andere betrokken partijen had rond gemaald. Dit is ernstig omdat de vordering benadeelde partij gestoeld dient te zijn op de tenlastelegging. Het pleidooi van de verdediging werd ook niet uit eigener beweging aan de raadsman van de nabestaanden verstrekt. Nadat de raadsman daar opmerkingen over plaatste heeft de Rechtbank getracht te doen wat in haar vermogen lag deze fouten te corrigeren. Het is wel tekenend voor het feit dat het slachtoffer nog steeds geen volwaardige positie heeft. Immers, in deze zaak geen plek in de rechtszaal en geen stukken.

Correcte adressering brieven/ bij betrokkenheid advocaat correspondentie aan adres advocaat

- *Voorbeeld: Parketnummer 13-708122-11 Rechtbank Amsterdam*
  - Advocaat ontvangt een brief, verzonden op 20 september 2012 met vermelding van haar titel (duidelijk is dus dat het om een advocaat gaat) waar niet uit op te maken is om welke cliënte het gaat. Geen naam van het slachtoffer genoemd en de brief is gericht aan advocaat. Er staat:
*“Geachte mr. Koopsen,
In het kader van de strafzaak met boven vermeld parketnummer heeft u, als slachtoffer in deze zaak, een brief van het Openbaar Ministerie ontvangen.”*
- *Voorbeeld: Zedenzaak, Parketnummer, 13/670256-10, Arrondissementsparket Amsterdam*
  - In deze zaak werd de brief van het Openbaar Ministerie d.d. 17 januari 2012 naar het oude kantooradres van de advocaat gestuurd, waar deze inmiddels al twee jaar lang geen kantoor meer houdt. Blijkbaar wordt er nog steeds geen gebruik gemaakt van het BAR-systeem. Dit is een ernstige zaak, te meer daar de brief een oproeping voor de zitting inhield. Cliënte is slachtoffer van seksueel misbruik.

- *Voorbeeld: Ernstige geweldszaak, Parketnummer 23/002984-09*
  - In deze zaak werd wederom een brief vanuit het Slachtoffer Informatiepunt d.d. 5 maart 2012, naar het oude adres gestuurd. Cliënte is nabestaande van een slachtoffer van moord.

- *Voorbeeld: Zaak, al gemeld aan College PG, Arrondissementsparket Amsterdam*
  - In deze zaak kreeg de advocaat van het Openbaar Ministerie Amsterdam een brief d.d. 13 maart 2012, waaruit totaal niet opgemaakt kon worden over welke zaak het ging. Er stond geen naam of kenmerk van de advocaat bij, waardoor niet te herleiden was over welke zaak het ging.
  - Tevens zat bij de brief een bijlage waarin aangeboden werd om in contact te komen met de 'dader'. Dit is nogal opmerkelijk, daar het om een vrijspraak ging en er dus geen sprake was van een dader. Dit is een voorbeeld van hoe er gecommuniceerd wordt met (de advocaten van) slachtoffers in het Amsterdamse parket.

- *Voorbeeld: Mensenhandelzaak, parketnummer 17/925202-11, Arrondissementsparket Leeuwarden*
  - Dit is een zaak waarin cliënte slachtoffer is geworden van mensenhandel en meer dan tien jaar is uitgebuit door een loverboy. In deze zaak vond er een slachtoffergesprek plaats bij het parket Arnhem, wat voor cliënte teleurstellend is verlopen. De Officier in kwestie wekte de schijn dat hij niet op de hoogte was van de inhoud van het dossier, door vragen te stellen waarvan het antwoord duidelijk in het dossier was opgenomen.
  - Tevens heeft zowel de Zaakofficier van Justitie als de Slachtofferofficier tijdens dit gesprek nadrukkelijk blijk gegeven van het feit dat zij niet gewoon zijn te communiceren met een advocaat van een slachtoffer. Dit bleek vooreerst uit het feit dat, ten behoeve van de planning van het slachtoffergesprek, alleen cliënte benaderd is voor het opgeven van verhinderdata, hetgeen ertoe geleid heeft dat de advocaat niet persoonlijk in staat was het slachtoffergesprek bij te wonen. Dit terwijl de advocaat zich 3 maanden hiervoor al schriftelijk had gesteld.
  - De officier van justitie heeft cliënte tijdens het gesprek benaderd met het aanbod haar te bellen nadat de uitspraak van de strafkamer bekend zou zijn. Na de opmerking van de juridisch medewerkster van de advocaat dat de officier van justitie een dergelijk telefoontje kon plegen naar de advocaat zodat deze cliënte vervolgens op de hoogte zou stellen, werd door de officier van justitie geantwoord dat dit alleen gebeurde naar advocaten van verdachten in strafzaken. Dit is kenmerkend voor de wijze waarop in deze zaak met mijn cliënte als slachtoffer is omgegaan.
  - Daarnaast geldt dat cliënte tijdens dit gesprek aan de officier te kennen heeft gegeven dat zij de straf van 4 tot 5 jaar, die hij op dat moment voornemens was te eisen op zitting, zeer laag vond. Dit heeft cliënte inhoudelijk onderbouwd door onder meer te verwijzen naar de zaak van een andere verdachte, waarin een hogere strafeis was neergelegd, maar waarbij er naar de mening van cliënte minder bewijs was en die zaak tevens een kortere periode betrof. Hierop legde de officier van justitie uit dat de strafeis was conform hetgeen er gebruikelijk zou worden geëist in zaken als de onderhavige. Cliënte stelt zich op het standpunt dat dit vanuit het Openbaar Ministerie een onjuiste manier van behandelen van deze strafzaak is, nu de Nationaal Rapporteur Mensenhandel en de Minister van Justitie recent nog hebben aangegeven dat de strafmaat bij daders in mensenhandel zaken omhoog moet en dat dit per direct diende in te gaan.

- *Voorbeeld: Zeden/mishandeling zaak, Parketnummer 13-660242/12,*
  - Advocaat stelt zich op 1 mei 2012 namens het minderjarige slachtoffer. Ondanks dat de advocaat verzoekt om alle correspondentie aan haar te richten wordt de correspondentie steeds rechtstreeks aan cliënt en zijn ouders gericht. Cliënt was ook als getuige opgeroepen zonder dat de advocaat daarvan op de hoogte werd gesteld.
  - Omdat de ouders gebrekkig Nederlands spreken en lezen hebben zij de inhoud van de oproep niet begrepen. De oudere zus wel, zodat zij uiteindelijk de advocaat kan berichten. De advocaat kan uiteindelijk de cliënt bijstaan in het verhoor, waar van de zijde van de verdachten zes advocaten aanwezig zijn.
  - Op 12 september 2012 werd wederom rechtstreeks naar de cliënt een oproep gestuurd voor een pro forma zitting. Hiervan was de advocaat niet op de hoogte gesteld.

- *Voorbeeld: Huiselijk geweld hoger beroep Parketnummer 21-000752-12, Hof Amsterdam*
  - Slachtoffer ontvangt een brief van het ressortsparket, de advocaat niet: Het hoger beroep is ingetrokken. Advocaat heeft zich gesteld in eerste instantie en in tweede instantie ook al bericht gehad, alleen dit bericht niet. Veel verwarring bij slachtoffer.

Oproepen zitting tijdig ook naar advocaat

- *Voorbeeld: Zedenzaak (wederrechtelijke vrijheidsberoving/mishandeling/zeden) Parketnummer 22-002059-11, Gerechtshof Den Haag*
  - Uitnodiging voor behandeling op 7 mei 2012 wel naar cliënt, niet naar advocaat. Blijkt later een aanhouding te worden (hierover wordt wel contact opgenomen, inmiddels is ook een brief verzonden door advocaat aan parket). Volgende uitnodiging gaat wel naar advocaat (na bericht van advocaat met het verzoek op de hoogte gehouden te worden).
- *Voorbeeld: Zedenzaak, Parketnummer 23-3709-11 (staat zo vermeld in de laatste brief, parketnummer eerste instantie: 14-700188-11), Gerechtshof Amsterdam*
  - Advocaat stuurt op 23 augustus 2012 een brief met het verzoek of er al een zittingsdatum bekend is (advocaat was al gesteld bij behandeling eerste instantie). In reactie daarop verzendt het ressortsparket op 28 augustus 2012 de melding dat de strafzaak op 20 september 2012 gepland is. Onduidelijk of dit ook zonder herinnering zou zijn gebeurd. Vrij korte periode tot zitting, behandeling bij rechtbank was op 30 augustus 2011.

2) Openbaar Ministerie

Correcte en eenduidige bejegening door OM

- *Voorbeeld: Zedenzaak, Parketnummer 02-665327-11, Rechtbank Breda*
  - Op 27 juli 2012 krijgt slachtoffer te horen dat de zitting 22 augustus 2012 plaatsvindt. De aangifte dateert dan al van november 2010!
  - In eerste instantie wordt slachtoffer geweigerd een schriftelijke slachtofferverklaring op te nemen naast het uit te oefenen spreekrecht. Beiden is volgens het Parket niet toegestaan. Pas na schriftelijk contact door advocaat is dit toegestaan.
  - Al ruim een jaar voor de zitting wordt gevraagd om een schriftelijke slachtofferverklaring. Deze wordt pas op het laatste moment opgenomen.
  - Tevens is ruim een jaar voor de zitting gevraagd om een gesprek met de officier van justitie. Deze wordt door slechte planning niet meer gehouden.
  - Men weet pas enkele dagen voor de zitting wie als zaakofficier optreedt. Telefonisch contact tussen slachtoffer en officier van justitie vindt niet meer plaats. Slachtoffer mailt daarom met slachtofferhulp. Deze mail wordt doorgestuurd naar de officier: dit is het enige contact tussen slachtoffer en officier.
  - Officier van justitie begint zijn requisitoir ter zitting met de mededeling dat hij uit de losse pols zal praten, dat hem van het hart moet dat hij zich bij het voorbereiden van de zaak afvroeg waarom deze 'in godsnaam' op zitting was gepland en dat het hem voorkomt dat slachtoffer en verdachte een relatie hadden waarvan ze beiden wisten dat deze niet goed was, maar dat zij geen weerstand konden bieden tegen de sterke gevoelens voor elkaar. In casu is slachtoffer 15 en verdachte 40 wanneer de situatie zich voordoet. Officier van justitie gaat voorbij aan het feit dat het slachtoffer achteraf de situatie wel onvrijwillig en als schadeberokkend heeft ervaren. Officier eist alleen voorwaardelijke gevangenisstraf van vijf weken, hij refereert wel aan de vordering benadeelde partij. De officier eist enkel een voorwaardelijke gevangenisstraf van 5 weken.
  - De rechtbank veroordeelt uiteindelijk de verdachte tot een werkstraf met daarnaast een voorwaardelijke gevangenisstraf van 2 maanden en wijst de vordering benadeelde partij toe. De rechtbank neemt de door de officier geëiste straf niet over.

- *Voorbeeld: Zaak Seksueel misbruik minderjarigen, parketnummer op te vragen*
  - Een aangetrouwde oom misbruikt zijn nichtje tussen haar zesde en elfde jaar. Zij heeft dit altijd verzwegen totdat ze erachter kwam dat ook haar neefjes seksueel werden misbruikt en heeft aangifte gedaan. In 2008 is de man veroordeeld tot 2 jaar gevangenisstraf, waarvan een jaar voorwaardelijk met verplicht reclasseringstoezicht (waarbij vanwege het hoge recidivegevaar tevens behandeling werd opgelegd). Verdachte ging in beroep en lopende deze procedure berichtte het slachtoffer dat ze gehoord had dat verdachte vergaande plannen had om naar de Filippijnen te vertrekken. De advocaat heeft daarop het ressortsparket meerdere malen gewaarschuwd.
  - Eind 2008 trok verdachte hoger beroep in. Hiervan werd benadeelde partij pas begin februari geïnformeerd. Begin maart kreeg het slachtoffer een email dat dader naar het buitenland vertrok en dat zij hem nooit meer zouden zien. De advocaat heeft daarop onmiddellijk het parket gebeld en een fax gestuurd, waarvan deze laatste pas een week later op de telex stond, toen het te laat was.
  - Als de rechtbank tijdens de strafzitting niet de voorlopige hechtenis had opgeheven, maar opheffing pas in liet gaan na het definitieve vonnis, had dit voorval mogelijk voorkomen kunnen worden. De AG liet desgevraagd weten dat er geen actie tegen veroordeelde kon worden ingesteld voorafgaand aan de zitting in hoger beroep vanwege de opgeheven voorlopige hechtenis.

- *Voorbeeld: Amstelveense zedenzaak, parketnummer: 13-666206-11, Parket Amsterdam*
  - In de zogeheten Amstelveense zedenzaak, waar vervolgd werd voor het bezit van kinderporno gefabriceerd door Robert M., kwam de Rechtbank tot een aantal vrijspraken omdat niet ten laste was gelegd dat *fragmenten* van kinderporno in bezit waren, maar er was ten laste gelegd dat *een hele serie* in bezit was.

Binnen 2 uur na de uitspraak, en zonder enige vorm van informatie uitwisseling met (de advocaat van) slachtoffers, maakte het OM bekend dat zij tevreden was met de uitspraak en geen hoger beroep zou instellen. Slachtoffers die daarover verontwaardigd waren en via hun advocaat om opheldering vroegen, werd schriftelijk medegedeeld dat het OM altijd de belangen van slachtoffers mede afweegt. Hieruit blijkt dat het OM kennelijk zelf meent te weten wat goed is voor het slachtoffer en dit niet aan het slachtoffer zelf vraagt.

- *Voorbeeld: Zedenzaak, verkrachting minderjarige door stiefvader, Parketnummer: 13-670592, Rechtbank Amsterdam*
  - Tijdens behandeling op 15 februari 2012 blijkt dat het om een pro forma behandeling gaat. De officier refereert tijdens de behandeling aan het telefoongesprek dat hij de dag ervoor had met de advocaat van verdachte om door te geven dat de rapportage niet gereed was en er dus geen inhoudelijke behandeling zou zijn. (De advocaat van) het slachtoffer is niet op de hoogte van deze ontwikkeling en dus bij de behandeling aanwezig.
  - Bij de volgende behandeling, die inhoudelijk lijkt te gaan worden, neemt de advocaat contact op met de officier omdat ze niet bij de zitting aanwezig kan zijn. Zij checkt met de officier of die nog vragen heeft over de vorderingen en of hij zich erin kan vinden. De officier zegt toe zich niet te zullen verzetten tegen de vorderingen. Ook deze behandeling zal niet inhoudelijk zijn.
  - Uiteindelijk is er op 13 juni 2012 een zitting. Tijdens de zitting stelt de officier zich op het standpunt dat de vordering benadeelde partij zou moeten worden gematigd, overigens zonder nadere onderbouwing (geen verwijzing naar zaken). De grosse van het vonnis wordt vervolgens rechtstreeks aan de benadeelde partij gestuurd, nog voor het vonnis door de advocaat is ontvangen. Dit scheidt verwarring.

- *Voorbeeld: Zedenzaak (wederrechtelijke vrijheidsberoving/mishandeling/zeden)*
Parketnummer 22-002059-11, Gerechtshof Den Haag
  - Uitnodiging voor de behandeling van het hoger beroep op 14 december om 10:15 uur is verzonden op 24 oktober 2011. Op 14 december blijkt de behandeling verzet te zijn, de advocaat moet dan drie kwartier wachten. Dan blijkt dat het ook niet gaat om een inhoudelijke behandeling (advocaat is hiervoor van Alkmaar naar Den Haag gekomen). Tijdens de zitting blijkt dat er besproken gaat worden of cliënte nogmaals als getuige gehoord moet worden. De advocaat generaal geeft aan dat wel een 'aardig idee' te vinden en geeft op geen enkele wijze aan dat dit voor het slachtoffer bijzonder vervelend zal zijn. De advocaat krijgt van de rechtbank de gelegenheid om toe te lichten hoe het met cliënte gaat en ook wat een getuigenverhoor zou betekenen voor haar. Uiteindelijk besluit de rechtbank dat er voldoende in het dossier zit en dat er geen meerwaarde zit in het opnieuw horen van het slachtoffer als getuige.
- *Voorbeeld: Zaak, PV nummer PL134G 201285697-1, Politie Amsterdam*
  - In deze zaak werd cliënte dagelijks bedreigd en gestalkt. Mevrouw heeft hiervan aangifte gedaan en is meerdere malen op het politiebureau geweest om haar aangifte aan te vullen. De bedreigingen gingen zo ver dat zij met de dood werd bedreigd. Cliënte is werkzaam in een bedrijf waarvan de directrice eerder is vermoord, dus zij voelde zich ernstig bedreigd door deze persoon. Navraag bij de Wijkteamrecherche wees uit dat de zaak met een politiesepot is afgedaan, terwijl de bedreigingen onverminderd doorgaan. Cliënte is er tevens niet van op de hoogte gebracht dat de politie de zaak inmiddels geseponeerd heeft. Na aandringen van de advocaat bij de Hoofdofficier van Justitie heeft Justitie besloten de klacht op te vatten als een art. 12 Sv procedure. Na protest daartegen kreeg de politie de opdracht de zaak serieus te nemen.
- *Voorbeeld: Zaak BHVnr. 2011-058200, Arrondissementsparket Haarlem*
  - In deze zaak werd het zoontje van cliënte seksueel misbruikt door de overbuurvrouw. De overbuurvrouw bekent dit volgens cliënte en de zaak ligt nu al bijna een jaar op de plank, terwijl verdachte zich ophoudt in een psychiatrische inrichting. Ook nadat verdachte de inrichting verlaat onderneemt de politie geen actie. Het dossier blijft maar bij hen liggen en is pas begin september 2012 naar het Openbaar Ministerie gestuurd. Dit terwijl er in oktober 2011 al aangifte is gedaan. Er is dus bijna een jaar verstreken zonder enige vooruitgang in de zaak.
  - Tevens brengt de politie cliënte of haar advocaat er niet van op de hoogte dat verdachte inmiddels verhuisd is. Cliënte is hier achter gekomen via een andere buurvrouw en wilde de politie hiervan op de hoogte brengen. De politie meldde cliënte doodleuk dat zij hier al een tijd van op de hoogte was. Cliënte had dit graag al eerder geweten, zodat zij haar zoontje gerust kon stellen dat de overbuurvrouw verhuisd was.
- *Voorbeeld: Zaak , parketnummer 13-664305-11*
  - In deze zaak stelt cliënte dat haar zoontje seksueel is misbruikt door zijn vader. De zaak werd geseponeerd, terwijl uit het dossier blijkt dat een aantal door deskundigen en het LJBZ geadviseerde getuigenverhooren en nader onderzoek niet zijn uitgevoerd.
- *Voorbeeld: Zaak , parketnummer 13/654235-11*
  - Seksueel misbruik zaak. De Officier seponeert zonder dat navraag is gedaan bij het specialistisch behandelcentrum waar het kind behandeld wordt naar hun bevindingen. Dat is jammer en kwetsend te meer nu het behandelcentrum PTSS heeft vastgesteld bij het kind en het kind daar ook sprak over het misbruik.
- *Voorbeeld: Zaak, Registratienummer: 2012 188869*
  - Cliënte is prostituee en wordt in elkaar geslagen en verkracht. Er wordt haar bij de politie verteld dat zij wel aangifte mag doen van mishandeling, maar niet van verkrachting.

- *Voorbeeld: Zedenzaak hoger beroep, Parketnummer 14-701770-10*
  - Hoger beroep van een verdachte in een zedenzaak tegen een minderjarig meisje. Advocaat en cliënte zijn in afwachting van de behandeling van het hoger beroep. Op 2 februari 2012 ontvangt de cliënte bericht dat in de zaak een dagvaarding aan de verdachte is gezonden en dat de zitting op 30 maart 2012 plaats zal vinden.
  - Op 28 maart 2012 krijgt de advocaat een telefoontje van de AG dat zij haar cliënte als getuige en aangeefster wil horen tijdens de zitting. Cliënte is hevig geëmotioneerd en de advocaat deelt de AG mede dat de cliënt niet bij de zitting aanwezig zal zijn vanwege allerlei omstandigheden.
  - De zitting gaat door en vindt plaats zonder dat het slachtoffer erbij aanwezig is en de zaak wordt voor een getuigenverhoor terug verwezen naar de rechter-commissaris te Alkmaar.
- *Voorbeeld: Zedenzaak, Parketnummer 14/701916/11*
  - Twee jonge kinderen, toen 3 en 4, gaan bij oudere alleenstaande man in het dorp logeren, hij wordt Opa genoemd. Hij staat naakt met ze onder de douche en laat ze 's nachts in zijn bed slapen. Verdachte vertelt spontaan dat de meisjes ook wel eens zijn geslachtsdeel aanraken in bed in de slaapkamer.
  - De officier van justitie zegt te komen tot een bewezenverklaring "aan de onderzijde" en vindt dat sprake is van grensoverschrijdend gedrag. Ter zitting blijkt dat de zoon van verdachte nadelig heeft verklaard over de moeder van beide meisjes; moeder had deze verklaringen eenvoudig kunnen weerleggen als ze daarvan geweten had.
  - Dit is evenmin ter sprake gekomen tijdens gesprek met de officier van justitie. Advocaat van benadeelde partij had dus niet het volledige dossier.
  - Gevraagd werd een schadevergoeding van € 1.500,00 per kind. De officier van justitie vond €750,-- per kind redelijk.
  - De verdachte is vrijgesproken, het vonnis inmiddels onherroepelijk.

Advocaat en slachtoffer direct en dus vooraf informeren bij vrijlating uit (voorlopige) hechtenis, dan wel in detentie gaan

- *Voorbeeld: Zedenzaak, parketnummer 23-004736-08 gerechtshof Amsterdam*
  - Zaak is op 20 augustus 2008 door de rechtbank Alkmaar behandeld, op 13 juli 2010 door het hof. Veroordeelde is in cassatie gegaan maar dit is niet-ontvankelijk verklaard. Op 22 mei 2012 ontvangt het slachtoffer hierover via haar advocaat bericht. Omdat er tegelijkertijd een civiele procedure loopt weet het slachtoffer inmiddels dat de veroordeelde in detentie zit. Zij is hier niet over geïnformeerd door het OM.

3) De zitting

Vaste plek met correcte faciliteiten, niet weggestopt op publieke tribune of bij pers. Bejegening Slachtofferhulp Nederland

- *Voorbeeld: Zaak, parketnummers 16-600307-11 & 16-600308-12, Rechtbank Utrecht*
  - In deze zaak wordt de oma van een driejarig om het leven gebracht jongetje bijgestaan. De dochter van cliënte is een van de verdachten. Cliënte voegt zich als benadeelde partij in het strafproces door middel van slachtofferhulp. Daarnaast is zij bij iedere zitting aanwezig, omdat zij het gevoel heeft dat dit nog het laatste is dat zij voor haar kleinzoon zou kunnen doen. Van meet af aan krijgt zij van zowel de Voorzitter van de Rechtbank, als het OM, als de bode het gevoel dat zij daar niet welkom is. Er wordt weliswaar door het slachtofferpunt een speciale slachtofferruimte ingericht in een aparte kamer op de verdieping waar de zittingen plaatsvinden, doch daardoor blijft zij uit het zicht van de bode die keer op keer vergeet haar te roepen voor de start van de zitting waardoor zij dit mist. De Voorzitter weigert ook structureel zich ervan te vergewissen dat cliënte in de zittingszaal aanwezig is.
  - Cliënte krijgt een plek toegewezen op de publieke tribune en geen aparte plaats in de rechtszaal. Na klachten van haar advocaat mag zij naast de pers plaatsnemen.

- Vanwege het feit dat de bode constant vergeet cliënte tijdig te roepen, voelt cliënte zich genoodzaakt zich in de hal op te houden, alwaar de uit hechtenis geschorste verdachte eveneens rondloopt en zij deze continu tegen het lijf loopt terwijl haar dochter wordt verdacht van het vermoorden van haar kleinzoon. Althans, van medeplichtigheid daarvan.
  - In de week voorafgaand aan de inhoudelijke behandeling werd door het kantoor van de advocaat gebeld naar de griffie, waarbij de griffie mededeelde dat er waarschijnlijk een extra dag ingelast zou worden. Deze extra in te plannen dag betrof de dag voordat de inhoudelijke behandeling zou plaatsvinden. Gezien het feit dat daartoe op geen enkele wijze om verhinderdata is gevraagd, berichtte de advocaat middels een brief de Voorzitter dat 4 september een dag is waarop hij verhinderd was en verzocht de Voorzitter rekening te houden met zijn verhinderdata teneinde cliënte te kunnen voorzien van rechtsbijstand op de zitting. Op deze brief heeft de Voorzitter in het geheel niet gereageerd.
  - Herhaalde malen is aan de Voorzitter verzocht de advocaat te berichten wat de planning van de zitting, die meerdere dagen besloeg, zou zijn en op welk moment er te verwachten viel dat de vordering benadeelde partij en het spreekrecht zou worden ingepland. Ook hier heeft de Voorzitter niet op willen reageren, anders dan: "Dat zullen we op de zitting wel zien."
  - Slachtofferhulp Nederland was verbolgen over het feit dat cliënte een advocaat had ingeschakeld. Cliënte werd door slachtofferhulp Nederland benaderd met de suggestie dat de advocaat haar wel zou hebben benaderd om 'over te stappen'. Dit is overigens niet juist.
- *Voorbeeld: Zaak, parketnummer 24-000842-12, Leeuwarden*
    - In deze zaak is de dochter van cliënte om het leven gebracht. De advocaat heeft cliënte zowel bijgestaan in de procedure in eerste aanleg, als in hoger beroep en zal haar tevens bijstaan in de cassatie procedure die thans loopt. Cliënte heeft zich beklagd bij de politie en er is een onderzoek gestart naar het handelen van de politie nu er door haar dochter, voorafgaand aan de moord, serieuze meldingen gedaan zijn bij de politie waarmee weinig tot niets is gedaan. Na de dood van de dochter van cliënte start Justitie op aandringen van cliënte een onderzoek naar hoe dit zo heeft kunnen lopen. Uit dit onderzoek blijkt dat de Politie erkent dat er fouten zijn gemaakt.
    - Gedurende het strafproces in eerste aanleg krijgt cliënte geen eigen plek in de rechtszaal toebedeeld door de Rechtbank Leeuwarden.

Lange tijdsperiode tussen aangifte en zitting

- *Voorbeeld: Zedenzaak, Parketnummer 02-665327-11, Rechtbank Breda*
  - Het slachtoffer heeft in november 2010 aangifte gedaan van een zedenmisdrijf. Pas in augustus 2012 vindt de zitting plaats.

Advocaat slachtoffer vragen om verhinderdata & toevoegperikelen

- *Voorbeeld: Zaak kinderen, Parketnummer 05/901410-11, Hof Arnhem*
  - In deze zaak staat de advocaat minderjarige kinderen bij in de strafzaak tegen hun vader die ervan wordt verdacht om hun moeder om het leven te hebben gebracht. Bij het agenderen van de zitting in Hoger Beroep is het Hof zonder te vragen naar de verhinderdata van de advocaat van de kinderen over gegaan tot het inplannen van de zitting.
  - In deze zaak waren er ook problemen met de aanvraag van de toevoeging in eerste aanleg en ondanks beloofde beterschap ook in hoger beroep. Bij het aanvragen van de toevoegingen kreeg de advocaat een brief dat de aanvraag was afgewezen vanwege de financiële situatie van vader en op basis van het feit dat er geen tegenstrijdige belangen waren in deze zaak. Het spreekt voor zich dat hier uiteraard wel sprake is van tegenstrijdige belangen. De toevoegingen werden in eerste aanleg, uiteindelijk, dan ook verstrekt onder uiting van excuses en belofte van beterschap.

4) De uitspraak

Vordering benadeelde partij niet meegenomen

- *Voorbeeld: Gewelddsmisdrijf, Parketnummer 654680-12, Rechtbank Utrecht*

- Eind augustus heeft de advocaat van de slachtoffer(s) telefonisch contact opgenomen met Slachtofferzorg van het OM, zich kenbaar gemaakt als gemachtigde en verzocht om nadere informatie in navolging van een door het OM gezonden brief. Zij stond dezelfde slachtoffers ook bij in dezelfde strafzaak waarin een andere verdachte werd vervolgd. Een dag na het telefoongesprek is het ingevulde wensformulier namens de slachtoffers verzonden. Begin september zijn vervolgens (een dag voor de OTP-zitting) de voegingsformulieren gefaxt, die uiteindelijk niet werden meegenomen tijdens de OTP-zitting. Tijdens het telefonisch contact in navolging van het voorgaande werd de advocaat medegedeeld, dat de voegingsformulieren niet ontvangen waren, dat de advocaat de formulieren niet namens de slachtoffers had kunnen indienen zonder zich vooraf schriftelijk te stellen als gemachtigde en voorts dat de voegingsformulieren naar Amersfoort verstuurd hadden moeten worden, in plaats van naar Utrecht.
- De voegingsformulieren, wanneer deze ingezonden zijn, dienen ondanks alles meegenomen te worden ter zitting. Daarbij maakt het geen verschil of deze afkomstig zijn van de advocaat of het slachtoffer zelf.
- Daarnaast bleek nergens uit dat de zaak in Amersfoort zou worden afgedaan, de zaak tegen de andere verdachte kwam immers ook in Utrecht op zitting. Indien de behandeling van de OTP inderdaad in Amersfoort plaatsvond, had de betreffende afdeling in Utrecht deze stukken naar Amersfoort moeten doorsturen.

Vonnis uit eigen beweging en direct verstrekken aan advocaat slachtoffer

- *Voorbeeld: Zaak, parketnummer 23-003669-11, Hof Amsterdam*
  - In deze zaak kreeg de advocaat, na hier herhaaldelijk om te hebben verzocht, geen afschrift van het arrest voordat de cassatie termijn was verlopen, waardoor er geen cassatie konden worden ingesteld over de vordering benadeelde partij. De advocaat heeft maanden om dit arrest verzocht en er is meerdere keren beloofd dat er een afschrift zou worden verstuurd. Dit gebeurde echter te laat.
  - Er was bovendien een bijzondere voorwaarde opgelegd, te weten een gebiedsverbod. De plaatsnaam daarvan stond onjuist vermeld. De correctie kon gezien het voorgaande pas maanden na het uitspreken van het arrest worden gevraagd. Al die tijd heeft het slachtoffer onnodige risico's gelopen.

Aanpassen immateriële schade zonder motivering

- *Voorbeeld: Zedenzaak, Parketnummer 12/700172-11, Rechtbank Middelburg*
  - Ingediende vordering benadeelde partij is zonder motivering gematigd, terwijl deze vordering onderbouwd was met uitgebreide verklaringen van de behandelend psycholoog, alsmede met meerdere uitspraken uit de Smartengeldbundel. Naar de mening van de officier is de vordering echter bovenmatig en zonder verdere onderbouwing wordt de vordering voor wat betreft de immateriële schade gematigd van €9.500,-- naar €4.000,--.
  - Ter terechtzitting wordt nogmaals gewezen op de onderbouwing van de vordering benadeelde partij en de aangehaalde uitspraken, maar de rechtbank volgt de officier en matigt de vordering zonder nader te motiveren in het vonnis.

Straf vergeten door te geven

- *Voorbeeld: Zedenzaak, Parketnummer 23-000993-07 Parket Alkmaar/ HB Amsterdam.*
  - Dader is door het Hof in Amsterdam veroordeeld voor het medeplegen van een poging tot zware mishandeling. De mishandeling bestond o.a. uit het toebrengen van brandwonden met een verhit muntstuk en het toebrengen van schokken met een elektrische vliegendoder.
  - Op 7 juli 2009 is de dader niet-ontvankelijk verklaard in zijn cassatieberoep waarmee de veroordeling van het Hof onherroepelijk wordt.
  - Op 9 januari 2012 belt de cliënt (het slachtoffer) met de advocaat en bericht deze dat de dader lijkt te willen emigreren. Volgens de cliënt (het slachtoffer) heeft de dader zijn straf nog niet uitgezeten. Uiteindelijk blijkt dit, bij navraag en na onderzoek van het Parket, ook zo te zijn. De straf is nooit doorgegeven.

- Uiteindelijk ontvangt de cliënt op 13 juni 2012 het bericht dat de dader alsnog wordt opgeroepen om zijn straf uit te zitten. De klachtafhandeling binnen het Parket is verder goed verlopen.
- *Voorbeeld: Zedenzaak, Parketnummer14/700805/11*
  - Meisje van destijds 14, bijna 15 krijgt verhouding met judoleraar. Verdachte was toen 35 jaar, woonde samen met vriendin. Wordt veroordeeld voor art. 245, ontuchtige handelingen mede bestaande uit het seksueel binnendringen.
  - In de voeging wordt een vergoeding gevraagd ter hoogte van €2500,-- wegens immateriële schade. De officier vindt € 750,-- wel genoeg.
  - De rechtbank wijst de vordering af omdat thans niet is vast te stellen welk gedeelte van de schade het rechtstreekse gevolg is van het bewezen verklaarde feit. Ging om een meisje dat al flink wat problemen had. Het vonnis is inmiddels onherroepelijk.